

Stadnik N. Specific of the external testing on Ukrainian and literature: experience of preparation of students.

In the article the rich in content filling of test notebook of external independent assessment on Ukrainian and literature is analysed from the point of view of process of preparation of students to his passing. The possible lacks of test are considered and some methods of their removal are offered.

Keywords: testing, preparation, skills, university entrant.

Стецюк Ю. В.

**Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
(Луганськ, Україна)**

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто підготовку вчителів Луганської області до зовнішнього незалежного оцінювання в системі післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: моніторинг якості освіти, зовнішнє незалежне оцінювання, післядипломна педагогічна освіта.

Актуальність пошуків нових моделей безперервної освіти вчителів зумовлена стратегією розвитку освіти в Україні, орієнтованою на світові та європейські пріоритети, де педагогічний професіоналізм і компетентність є ключовими умовами досягнення якості освіти. Принциповою є необхідність відходу від застарілих схем у роботі з педагогічними кадрами, оновлення змісту та форм їх професійного розвитку. Необхідність посилення уваги науковців і практиків до цієї проблеми пов'язана також із розробкою Концепції освіти дорослих Національною академією педагогічних наук України.

Специфіку педагогічного знання, пов'язаного з освітою дорослих, було визнано педагогічною теорією наприкінці XIX століття незалежно від термінологічного визначення. У другій половині XX століття, коли під впливом науково-технічної революції та ряду інших факторів поширилася формальна та неформальна освіта дорослих, відбулася її систематизація.

За визначенням Н. Ничкало, андрагогіка – педагогіка дорослих, одне з визначень галузі педагогічної науки, що охоплює теоретичні та практичні проблеми освіти, навчання й виховання дорослих [3]. У спеціальній літературі, крім терміна “андрагогіка”, використовується “педагогіка дорослих”, “теорія навчання дорослих”, “теорія освіти дорослих”. Андрагогіка розкриває закономірності, педагогічні та психологічні фактори ефективної освіти, навчання та виховання дорослих, розробляє методичні системи навчально-виховної роботи з окремими дорослими та групами.

Інститути післядипломної педагогічної освіти мають стати не стільки центрами систематичного проведення курсів підвищення кваліфікації, скільки центрами забезпечення системного розвитку професіоналізму педагогічних працівників. Діяльність інститутів післядипломної педагогічної освіти вже зараз носить випереджально-моделюючий характер щодо загальної середньої освіти в регіонах і враховує весь комплекс змін в освіті: інтенсифікацію навчально-виховного процесу, новий зміст і форми його організації, соціокультурну і ціннісну переорієнтацію освітньої діяльності, нові стратегії в управлінні навчальними закладами [4; 5; 6].

У цьому контексті в Луганському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти (ЛОІППО) розроблена та апробується в ході всеукраїнського експерименту структурно-функціональна модель системи професійного розвитку керівників і

педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів у системі післядипломної педагогічної освіти (ППО). Вона базується на ідеї наступності між підготовкою фахівців у системі вищої та післядипломної освіти, а в системі ППО – між курсами підвищення кваліфікації та іншими формами професійного розвитку в міжкурсовий період.

Науково-методичну роботу, підвищення кваліфікації педагогічних працівників на курсах та розвиток професіоналізму в міжкурсовий період забезпечує 5 кафедр: кафедра управління освітою; кафедра педагогіки та психології; кафедра соціально-гуманітарних дисциплін і методики їх викладання; кафедра природничо-наукових дисциплін і методики їх викладання; кафедра інформаційних технологій. Кафедри інституту постійно відстежують результативність структурно-функціональної моделі системи професійного розвитку керівників і педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів у післядипломній педагогічній освіті регіонального рівня.

Робота з підвищення професійної готовності вчителів щодо підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання в ЛОППО ведеться за такими напрямками:

1. Проведення науково-методичних семінарів, на яких, окрім вивчення теоретичних основ організації зовнішнього незалежного оцінювання за спеціально розробленою програмою і навчально-методичним посібником “Підготовка вчителів до контрольно-оцінювальної діяльності учнів (у форматі ЗНО)”, вивчаються нормативні документи щодо організації контролю навчальних досягнень учнів, здійснюється обмін між учителями, проводиться його ретроспективний аналіз, аналізуються типові помилки, що допускають вчителі при укладанні й застосуванні тестових завдань.

Спільно з Донецьким регіональним центром оцінювання якості освіти організовано роботу постійно діючого семінару з питань упровадження тестових технологій для методистів ЛОППО та керівників методичних об'єднань учителів української мови та літератури, історії, іноземної мови, російської мови, фізики, біології, хімії, математики, географії.

2. Підвищення кваліфікації педпрацівників загальноосвітніх навчальних закладів, самоосвіта вчителів у міжкурсовий період. У навчальному процесі на курсах підвищення кваліфікації кожного року підвищують кваліфікацію близько 6 тисяч педагогів, упроваджено варіативну модель післядипломної педагогічної освіти з урахуванням андрагогічного циклу безперервної освіти педагогічних працівників різних спеціальностей на основі кредитно-модульного підходу, упроваджено інноваційні освітні технології та оновлені освітні програми післядипломної освіти педагогічних працівників, зокрема вивчення спеціальної методичної літератури з питань організації контролю навчальних досягнень учнів вітчизняних і зарубіжних авторів, у тому числі в рамках проекту “Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень учнів”. Для всіх категорій педпрацівників введено в початкові плани спецкурс “Використання зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень учнів для моніторингу якості освіти на регіональному рівні”.

У міжкурсовому періоді до науково-методичної роботи залучено близько 16 тисяч педпрацівників області всіх категорій, для яких у 2012-2013 н.р. проведено 34 заходи з питань контрольно-оцінювальної діяльності та зовнішнього незалежного оцінювання.

3. Проведення й відвідування відкритих і показових уроків (із наступним їх аналізом), на яких спеціальна увага приділяється тестовим технологіям та організації контролю навчальних досягнень учнів у межах розробленої технології.

4. Дослідження проблеми організації контролю навчальних досягнень учнів у рамках науково-дослідної роботи кафедр ЛОППО. Вплив контролю навчальних досягнень учнів результатів зовнішнього незалежного оцінювання на ефективність професійної підготовки вчителів.

5. Проведення регіональних моніторингових досліджень якості навчальних досягнень учнів та контрольної-оцінювальної діяльності вчителів Луганської області, порівняння результатів моніторингу з результатами зовнішнього незалежного оцінювання.

Моніторинг в освіті – це система збирання, обробки, зберігання й розповсюдження інформації про освітню систему або окремі її компоненти, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, що дозволяє робити висновки про стан об'єкта в будь-який момент часу і дає прогноз її розвитку.

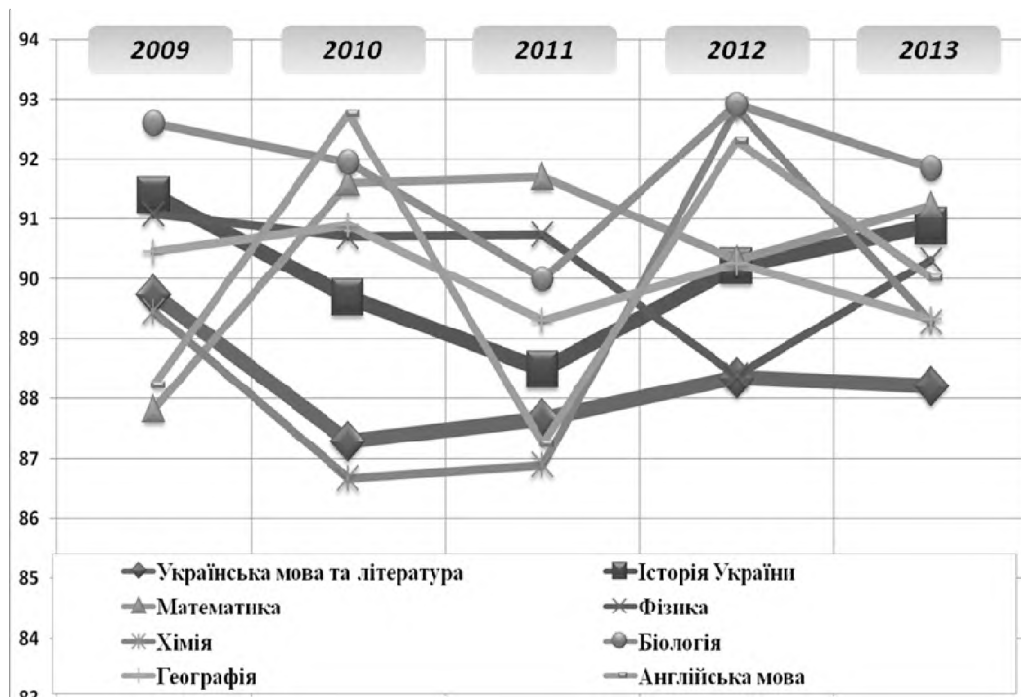
Призначення моніторингу – забезпечити всіх учасників освітнього процесу зворотним зв'язком, що дозволяє вносити послідовні зміни в хід реалізації освітньої програми з метою підвищення якості її результатів.

Постійний моніторинг якості навчального процесу, результатів навчання стає особливо актуальним в умовах реформування освіти в Україні, оновлення її змісту та введення освітніх стандартів.

З метою забезпечення об'єктивного стану регіональної системи освіти, відстеження динаміки якості навчальних досягнень учнів загальноосвітніх навчальних закладів, ефективності управління якістю освіти наказом Управління освіти і науки Луганської обласної державної адміністрації № 1216 від 04.10.2010 р. "Про проведення регіональних моніторингових досліджень" затверджено перспективний план проведення регіональних моніторингових досліджень якості навчальних досягнень учнів.

З 2008 року Центром моніторингу якості освіти та превентивної освіти дітей і молоді Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти систематично, відповідно до перспективного плану проводяться регіональні моніторингові дослідження з метою забезпечення об'єктивного інформаційного відображення стану регіональної системи освіти, відстеження динаміки якості навчальних досягнень учнів загальноосвітніх навчальних закладів, ефективності управління освіти, надання методичних рекомендацій учителям. Результати моніторингових регіональних досліджень порівнюються з результатами зовнішнього незалежного оцінювання.

Починаючи з 2009 року відстежується динаміка результатів зовнішнього незалежного оцінювання учнів Луганської області з кожного предмету, показано відсоток успішності виконання тестів. За результатами ЗНО визначено позитивні тенденції: поступове зростання показників; позитивна динаміка змін показників порівняно із середньою тенденцією; об'єктивні пропорції між високим, достатнім, середнім та низьким рівнями навченості учнів; підтвердження прогнозованого рівню знань учнів у процесі регіональних моніторингових досліджень; залучення методичних об'єднань до роботи з інтерпретацією результатів моніторингових досліджень і ЗНО; прозорість та доступність аналітичної інформації з результатами зовнішнього незалежного оцінювання всім учасникам навчально-виховного процесу; використання рекомендацій з урахуванням системи роботи навчального закладу; використання результатів освітнього моніторингу та ЗНО для планування методичної діяльності закладу; залучення психологічних служб до інтерпретації результатів ЗНО та участі в корекційних заходах.

Аналіз діяльності педагогічних працівників до початку й після завершення роботи з підвищення готовності вчителів щодо організації до зовнішнього незалежного оцінювання, контролю навчальних досягнень учнів показав, що проведена робота зумовлює підвищенню рівня знань теоретико-методологічних основ організації контролю навчальних досягнень учнів, зміну уявлення про сучасні підходи до зовнішнього незалежного оцінювання.

Використана література:

1. Аналітичний звіт за моніторинговими дослідженнями якості освіти в загальноосвітніх навчальних закладах Луганської області / за заг. ред. Ю. В. Стецюк. – Луганськ : СПД Резніков В. С., 2011. – 100 с.
2. Бібік Н. Пріоритети розвитку післядипломної педагогічної освіти / Н. Бібік // Педагогічна газета. – 2001. – № 1 (79). – С. 2.
3. Ничкало Н. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія / Н. Ничкало // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : наук.-метод. журн. – 2001. – Вип. 1. – С. 9-22.
4. Сорочан Т. Професійне управління сучасною школою : навч. посіб. / Т. Сорочан. – Луганськ : Знання, 2003. – 108 с.
5. Сорочан Т. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика : монографія / Т. Сорочан. – Луганськ : Знання, 2005. – 384 с.
6. Цимбалюк І. Підвищення професійної кваліфікації: психологія педагогічної праці / І. Цимбалюк. – К. : Професіонал, 2004. – 147 с.

Стецюк Ю. В. *Підготовка учителів к внешнему независимому оцениванию в системе последипломного педагогического образования.*

У статтє рассматривается подготовка учителей Луганской области к внешнему независимому оцениванию в системе последипломного педагогического образования.

Ключевые слова: мониторинг качества образования, внешнее независимое оценивание, последипломное педагогическое образование

Stetsuk U. V. *The problems of the training of teachers for independent evaluation during the post-graduate pedagogical education.*

The problems of the training of teachers in Lugansk province for independent evaluation during the post-graduate pedagogical education are considered in the article.

Keywords: monitoring of quality of education, independent evaluation, post-graduate pedagogical education.